

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, V. kerület, fürdő-utca 4. sz.,
a hova minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.
SZERKESZTI
BOGDÁNYI MÓR.

Előfizetési feltételek:
Egész évre házhoz küldve 8 frt
Félévre 4 „
Negyedévre 2 „
Egyes szám ára 16 kr.

➡ Rendkívüli külön kiadás. — Egyes szám ára 3 kr. ➡

Legujabb. A leálczázás előérzete.

Nyiregyháza jun. 22. A tegnapi tárgyalás eredményei lesújtólag hatottak a rituális bűncsináló banda itt időző vezéreire. Verhovay izgatottan mondá Barri-nak: „Ezt nem jó csinálták! Még baj is lehet ebből!” Barri a tárgyalás alatt halálsápadtan hallgatja a tanuk mentő vallomásait és folyton törli verejtékét,

*

Nyiregyháza június 22. (délelőtt 12 óra.) Friedmann ügyvéd e tárgyalás megnyitásánál kéri az elnököt szigorubbán elbánni a csend és rendezavarókkal. Különbö nem hajlandó tovább tárgyalni. A közönség a vádlottakat gunyolja sőt magába a tárgyalásba is befolyást gyakorol. Elnök azt állítja, hogy ő egyszer már figyelmeztette a közönséget, most nem tartja szükségesnek újabb is meginteni. Első tanu gyanánt ma Lengyelnét hallgatták ki: Azt állítja, hogy Scharf József szomszédja és hogy hallott a kritikus órában segélykiáltást. A védők kérdései zavarba hozzák Lengyelnét, ki azzal igyekszik ellenmondásait kiegyenlíteni, hogy ismételtén arra hivatkozik, hogy akkor nagyon beteg volt és jól nem emlékszik.

Nyiregyháza, jun. 22. A tiszta-eszlári bűnygyben ma folytatott tanuhallgatás alkalmával, nevezetesen a tárgyalás második részében nagyon érdekes, a vád hatályát, enyhítő természetű mozzanatok merültek fel és a má kihallgatott tanuk vallomásainak nagy jelentőség tulajdonítható a per lefolyása tekintetében. Nevezetesen özvegy Bátorinénak és családjának megegyező vallomásai, melyek szerint az özvegy leánya szombaton, a gyilkosság állítólagos elkövetésének napján a templomi ájtatosság előtt és után Móricz által Scharfékhoz hivatott, először, hogy tüzet rakjon, később hogy arra fát tegyen, míg Móricz azt állítja, hogy a szombati asszonyt akkor nem hívta, hanem később az Esztert, valamint az eltűnt Eszter nővérének, Zsófinak a vallomása, mely szerint ő Eszterrel a kereskedőtől való visszatérése után is beszélt és hogy ez ebéd után történt, szenzációt keltettek.

A gyorsiroda objektivitása.

Ugy látszik, hogy a tárgyalás leírására kiküldött gyorsirodát is hálójába kerítette a banda. Intéző tagjai, melyek ott leselkednek a tárgyalás termében, hogy utolsó percben, közvetlen a döntő pillanat előtt megadhassák a kellő utasításokat, kivitték azt is, hogy a magyar olvasó közönség hiányos és a történetekkel gyakran botrányos ellentétben álló távirati tudósításokat kénytelen olvasni. A czél félreismerhetlen, a Függetlenség egyik csacska tollhóse maga árulja el ma az egész csiziót, midőn többek közt ezeket írja:

»Nagyon csalódnak pedig, a kik azt hiszik, hogy a vád elejtése meg fogja nyugtatni a közleményt. A nagy közönség, a mely előtt szó szerinti feljegyzésben áll a tárgyalás lefolyása; a tiszta-eszlári bűnper esküdtszéki és ez esküdtszék már most kimondta a bűnöst.«

Ez aztán elég világosan fejezi ki az indokokat. Mi erre a körülményre rámutattunk, hogy egyuttal figyelmeztessük az illető gyorsírókat tudósításaik eltérő szövegezésére. Hogy ez mindenütt feltűnt, az nagyon természetes és épen azért nem hagyhattuk megjegyzés nélkül mert még lesz alkalmunk e tárggyal később jóval behatóbban foglalkozni . . .

A rituális bünt csináló banda.

Az igazság utat kezd törni magának. A hazugság leple tűnőfélben van, a leálczázás órája nem sokára ütni fog. A tegnapi napon kihallgatott tanuk olyan vallomást tettek, melyek Scharf Móricz meséjét teljesen meghazudtolják s ha egyebet nem is lehetne felhozni e gyerek hamis vádjának czáfolatára, ugy elegendő anyagot nyújtottak ama kihallgatott tanuk vallomása. Nem a mi feladatunk e mentő tanuvallomások egész jelentőségét feltüntetni. Ez a védők tiszte leendő. De nagy megelégedésünkre szolgál, hogy valahára sikerült egy igaz szót is hallanunk azon tanuk ajkairól, kiket a rituális bűncsináló banda egész éven át tanított, oktatott, dédelgetett és támogatott.

Igaz, hogy nagy munkába került, de a védők lelkiismeretesen dolgoztak, s így a siker el nem maradhatott. Hát hogy ha az elnöki emelvényről nem gördítenek vala annyi akadályokat! Ha a védelem mindazokkal a jogokkal élhetne, melyeket a törvény az igazság kiderítése körül biztosít, ma már nem a sakterek, hanem azok ülne a vádlottak padjain, kik közül most még nagyon sokan a hallgatóság közt foglalnak helyet, hogy a tárgyalás menetét mindenféle közbekiáltásokkal, orditozásokkal és bujtogatásokkal zavarhassák.

A mai nap folytatott kihallgatások is számos olyan mozzanatokat eredményeztek, melyek az ügynek más fordulatot adni hivatva volnának. S ha e fordulat még mindig be nem állt, ennek egyedüli oka abban rejlik, hogy a rituális bünt, csináló banda erőszakoskodása nem riad vissza a legnemtelenebb eszközöktől.

A harmadik nap.

— Június 21. —

A tárgyalás 9 órakor kezdődik. Mielőtt a kihallgatás megkezdődne, Eötvös Károly védő kéri az elnököt, hogy vizsgálatot indítson az iránt, hogy való-e, valljon zsidók Scharf Móricz ellen merényletet akartok elkövetni. Szóló azt hiszi, hogy e hirt bizonyos egyének hangulatcsinálás miatt küldtek az ujságokba, mert az egész merényleti történetben nincs egy igaz szó sem.

Solymossiné kihallgatása.

Elnök: (Solymossinéhoz) A közvádoló kir. ügyész ur kíván hozzá kérdéseket intézni. Feleljen majdan rá egész nyugodtsággal és igazság szerint. Szefffert:

(Solymossjnéhoz) Mikor látta lányát utoljára? Solymosiné: Azon a reggelen. Szeffert: Mit mondott lánya? Solymosiné: Nem mondott semmit, csak avval jött be, hogy édes anyám, haza hozom majd én is, ide adja majd a Julcsa néném az 5 frtot és ünnepekre majd ruhát fog venni. Szeffert: Nem látta többé? Solymosiné: Nem láttam. Szeffert: Mikor jött magához, magához és micsoda szavakkal Huriné? Solymosiné: Már délután valami 2 óra tájban lehetett, azzal a szóval jött, hogy nem hozatott komámasszony valamit a kis lányával a boltból? Mondok neki: Hát oda van? oda van, lellem; elküldtem, mert azt mondja Láncki Gáborné, hogy küldjük el festékért, de azt mondtam, hogy úgy is jó lesz, de mert a szomszéd asszonynak kedve volt rá, a gyermek jó kedvvel mondta, hogy beszaladok Julcsa néném; míg maga bemeszeli fehérrel, bemegegyek. Hát eredj, ha kedved van. Így ment el a másik szomszéd asszonynyal. Szeffert: Hány óra tájban lehetett az, mikor Huriné ájtött? Hogyan igazodnak maguk az idő után? Solymosiné: Csak a napról, mert óránk nincs. Szeffert: Tehát ugyekettő fél három lehetett az óra? Solymosiné: Igen. Eötvös: Tegnapelőtt, mikor a nagyságos elnök ur kérdéseket intézett magához és maga azon szerencsétlen napról megemlékezett, a mikor a leány eltűnt, azt mondotta itt, hogy már a következő hajnalban éjszaka az Isten megjelentette magának, hogy csak ennek a szegény leánynak csak a zsidók révén kellett elveszni. Hát megálmodta azt maga? Solymosiné: Nem álmodtam én, nem tudom, hanem honnan, honnan nem keletkezett bennem ez a gondolat: hogy eredj fiam, nézd körül a zsidó templom környékét, hogy nem látsz-e ott valami új hanyást? mert már azóta el is áshatták a gyermekemet. Eötvös: Magának a sorsa részvétet gerjesztett az egész országban, mert mikor egy szerencsétlen anyának gyermeke, legyen az kicsi vagy nagy, ilyen szerencsétlen körülmények közt elvész, minden jó érzésű szivben jó indulat és részvét támad az ilyen szerencsétlen anya iránt és hirtelen járt, akkor az újságok is közölték, hogy jótévő lelkek a maga számára adományoztak némi pénzeszegeket. Igaz-e ez, vagy nem igaz? Solymosiné: Honnét kérem? Eötvös: Hogy adományoztak magának vigasztalására jótévő lelkek bizonyos pénzeszegeket. Solymosiné: Én ebből nem értek semmit. Eötvös: Hát világosabban mondom. Azok, a kik jó indulattal viseltettek maga iránt és a kik sajnálták ezt a szomorú esetet, adtak-e magának pénzt? Solymosiné: Sohasem. Eötvös: Nincs is tudomása róla, hogy gyűjtöttek volna a maga számára? Solymosiné: Nincs nekem se tudomásommal, se semmivel. Mert én úgy emlékszem, hogy egy németországi újságban — Augsburger Allgemeine Zeitungnak hívják, melyet maga nem is ismer, határozottan olvastam, hogy Németországban a maga számára hat-ezer tallért gyűjtöttek össze, és azon újság útján küldötték ide Magyarországra. Hát maga nem tud erről semmit? Solymosiné: Én nem tudok róla.

Eszter eltűnésének mi más oka lehetett?

Eötvös: Én arra kérem és figyelmeztetem magát, hogy gondolja meg a lelkében jól azon dolgokat, melyek leánya eltűnése körül forognak, és ha csak kétséget táplál is magában, hogy talán még sem ezek a szerencsétlen vádlottak révén tünt él: leány, hanem talán más módon történhetett halála, ha van ily kétsége. Solymosiné: Olyan nincs. Eötvös: Hát ha van valami kétsége, terjessze elő itt a tek. törvényszék előtt, kivált mondja még, jókedvű volt-e a leány vagy néha buslakodott? Solymosiné: Jókedvű, de lehetett volna szomorú is, mert akkor temettük el testvérbátyjait. Hatodmagammal maradtam, tíz éve apja halála után; négy éves volt, mikor apja meghalt, az volt a legnagyobb gyermekem. Hát ha szomorú lett volna is, lett volna oka. Eötvös: Huriné minő atyafiságban van magával? Solymosiné: Olyan atyafiságban, hogy a Huri András nagyanyja és az én gyermekeim nagyapja egytestvérek voltak. Eötvös: A vizsgálati iratok közt említés van egy tanúról, valami Boros Borbála, a ki azt beszéli a vizsgáló bíró előtt, hogy halotta, hogy a szegény Eszter megesett, és hogy szegényében ölte volna el magát. Hát ez sem igaz, ugy-e? Solymosiné (összeacsapja kezét): Haragudják meg rá a csillagos ég, a ki rá merte a száját eresztetni! Székely Miksa: Huriné hogyan bánt Eszterrel. Solymosiné: Mint a maga gyermekével, Székely Miksa: Nem szidta meg soha? Solymosiné: Bizony

Székely Miksa: A vizsgáló iratokból ki fog derülni, nem hogy ápril 1-én mégis pörölt vele. Solymosiné: Csak az volt, hogy hazajöjjön, mert ünnepi ruhára pénz adott. Ennyi a való. Az elnök: Mit gondol maga, valószínű-e Scharfnak azon előadása, hogy általában nem ismerte leányát? Solymosiné: Nem való. Az elnök: Tehát neki ismernie kellett? Solymosiné: 1881. Szent Mihálytól új évig Pap Albertnél lakott leányom, ő pedig járatos volt oda, tehát ismerhette leányomat. Míg leányom odahaza volt, nem ismerhette. Az elnök: Mert Scharf azt állította, hogy leányát nem ismerte. Solymosiné: Dehogy nem, hiszen sokat látta is. Scharf József: (felállva) Látni láttam, de nem ismertem; meglehet, hogy nálam is volt. ha küldték valamiért, de nem ismertem.

Huriné kihallgatása.

Elnök: Huri Andrásné! (Bejön) Huri Andrásné: Szerencsés jó reggelt kívánok. Elnök: Maga Huri Andrásné született Alajos Julianna? (Igen). Született Tisza-Eszlaron, 44 éves. (Igenis) református vallásu, (Igen), van gyermeke? Huriné: Igenis, egyetlen egy. Az elnök: Mennyi ideig volt magánál Eszter? Huriné: Beszegődött márczius 1-én. Az elnök: Feleljen röviden a kérdésre, hogy milyen rendeletet adott neki akkor nap? Huriné: Azt mondtam neki, hogy mossa meg az edényt, én meg me szelek. Így jött Lánckyné a festékért és én azt mondtam, hogy nem hoztam. A kis leány hát mondta: van Kohlmayernál, lemegyek, a míg maga meszel és hozok. Elnök: Mennyi időtájban ment el? Huriné: Tíz óránál valamivel kevesebb lehetett. Az elnök: És mennyi idő alatt járhatta meg Kohlmayer boltját? Huriné: Nem tartott volna egy fél óránál tovább, még ezzel is sokat mondom. Az elnök: Mikor tehát 11, 12 óra felé sem érkezett meg, milyen gyanuja támadt? Huriné: Azt gondoltam, hogy beteg taiált lenni, mert a kis fiam is hirtelen lett beteg és úgy halt meg, hát azt gondoltam, hogy talán a früstöktől megbabált; azután átmentem a hátsó szomszédhoz, az már egy óra tájban lehetett, mert az iskolából a kis árvák egyike már haza jött. Meg is ebédelt. Az elnök: Hány óraker szottak hazajönni? Huriné: 12 óraker. Heumann: Aznap ki itatta meg a tehenet? Tanu: Magam mind a háromszor. Heumann: Este is? Tanu: Este is. Épen azért nem mehettem másodszer keresésére, Heumann: A szomszéd-ságukban lakik Debreczeni Mihály, annál szolgált akkor egy kocsis, tudja annak nevét? Tanu: (Gondolkozik.) Heumann: Nem hát, Hatalovszky András? Tanu: Az. Heumann: Kérem a tekintetes törvényszéket, méltóztassék a nevezett Hatalovszky András kihallgatását elrenkelni arra nézve, hogy a jelzett napon az esti itatást Huriné tehenével ő végezte-e? Tanu: Még talán otthon sem volt, mert szántott künn a pusztán. Heumann: Maga azt mondta, hogy a hullától borzad. Melyik volt az utolsó holttest, a melyet látott? Tanu: a Gönczi Andrásé. Heumann: Hát Hegedüsné holttestét ki teritette ki? Tanu: Ur isten, még nem is láttam az istenadtát, nem hogy kiterittem volna. Senkit életben, még saját gyermekemet sem. Heumann: Jakab Andrásné azt mondta, hogy együtt terítették ki? Tanu: Én Hegedüsnével? Kegyelmes isten ne hagyj el! (Élénk derűtség a közönség körében.) Az elnök: Maga sohasem volt Eszter iránt haragos? Huriné: Haragos annyiban voltam vele, hogy olyan jó gyermek volt és a sértést úgy terengetéssel hajtottá és azt szóltam neki, hogy vegyél fel egy fát, mit rimánkodol neki, csak üsd; a másik, hogy a mint az edényt mosta. Az elnök: Az is azon a napon volt? Huriné: Azon a napon. Az úgy volt, hogy mondtam neki, hogy majd öblitse meg az edényt, de a szappanos teknőt elfoglaltuk konkolylyal, ő meg nem ürítette ki, hanem van egy sütő teknőm, olyan, hogy egy köbölt is lehet belőle sütni és abba akarta a kormos edényt mosni, hat mondtam, hogy ha cseléd leszel is, a sütőedényeknek mindig gondját viseld, mert azért az isten is megver, Az elnök: Ez haragból ment vagy csak olyan jóakaratu figyelmeztetés? Huriné: Csak figyelmeztetés volt; igaz, hogy élesen mondtam neki, nem mondom; de hogy komolyan bántottam volna, azt nem mondom. Az elnök: Kihallgatása alkalmával a mult észteendő május 30-án a vizsgálóbíró előtt bizonyos tudomásáról tett említést, hogy magát valami méltatlan gyanusítással illetik. Huriné: Bizony illettek engem sokszor. Az el-

hozta fel a nánási esetet? Vádlottf: Talán gondatlan-
ságból, de éppen eszembe jutott. Bár ne adta volna is-
ten, hogy oly bolondságot ejtettem ki szájamon.

Scharf József után a többi vádlottakat
hallgatták ki.

Junger Adolf sírokai, sárosmegyei születésű 46
éves, van háza és földje Eszláron. A vádat tagadja. Elő-
adja, hogy 10 és 11 óra közt kijött a templomból, aztán
hazament. Ezelőtt községi pénzkezelő volt Eszláron, ren-
desen beszámolt és felmentetett. Kéri Feuermann Samut
beidéztetni.

Vádlott Braun (Brenner) Ábrahám vajai születésű.
Barna arcszínű s erős termetű. A metsző-választáskor a
templomban volt. 10 óra után kijött Majerrel, Freunddal,
Szüszmann Jakabbal s többekkel. Solymosi Esztert ismerte,
Huri Andrásnál volt. Nem látott semmit. Grosz Márton
erőszakos ember, vele rossz viszonyban van. Egész va-
gyona: lovas talyigából áll.

Bevezetetik ezután Weiszstein Lázár. Vádlott
kiszárdai születésű, 59 éves, 9 gyermeke van. Eszláron
lakik Ószhaju szakállas, erős termetű. Birói zártörésért
büntetve volt. A templomból kijövet után tudta meg,
hogy hova valók a metszők. Kijövén a templomból, cso-
portosan oszlottak Ófaluba, Újfaluba, lakásaik szerint.
Vádlott ima után az egész közönséggel Ófaluba ment, 9
gyermeke boldogságára mondja, hogy a vád nem igaz és
meg nem történt.

Lustig Sámuel vádlott makosi születésű, 40 éves,
13 év óta Eszláron birtokos. Magas, sovány ember, ren-
desen nyírott hajjal. Előadja, hogy Solymosi Esztert lát-
hatta, de nem ismerte csak gazdáját. A templomban volt
a könyörgéskor, 9 órától 11-ig; egyszerre ment a többiek-
kel haza, Ó-Faluba. Sajnálja, hogy az urak hitelt adnak
egy buta fiúnak, ki a zsidókat a fenével eteti és szüleit
megtagadja. Van gyümölcsös kertje. Ott veszett össze
leányával Scharf Mórícz.

Taub Emánuel vádlott Tisza-Eszláron az Ó-Faluban
lakott. Metsző volt, de állásáról lemondott, Nála volt
szállva Braun és Schwarz metsző. A próbakönyörgés után
az egész közönséggel Ó-Falu felé ment. Utközben a met-
szők fél órára Rosenberghez mentek; ő haza ment. Ké-
sőbb a metszőket ebédre hívta meg, ebéd közben éne-
keltek. Nem tudja, ki adta a bort, lehet, hogy Rosen-
berg. A metszők délután nála voltak, este pedig Licht-
mannál.

Mórícz és apja.

A vádlottak kihallgatása után következett Mórícz
szembesítése atyjával és a többi vádlottakkal Elnök
(Móríczhoz): Ide állsz! Tegnap erre nem feleltél. A
kérdés az, akarsz-e atyád ellen tanuskodni? Scharf
Mórícz: Nem akarok. Elnök: Tehát nem akar atyja
ellen tanuskodni. Szeyfert közvádló: Tegnap voltam
bátor indítványozni, hogy a tanuhoz azt a kérdést intézni
méltóztassék hogy kész-e apja ellen vallani. A fiu kije-
lentette, hogy igenis kész s azért én ragaszkodom ahhoz,
hogy jogom legyen oly kérdéseket is intézni hozzá, me-
melyek atyjára vonatkoznak. Elnök: Ez csak ismétlése
volt a tegnapi kérésnek. Ma azt jelentette ki, hogy nem
akar atyja ellen nyilatkozni, (mert este kétségtelenül be-
tanították erre a vármegye házban. A szerk.) de miután teg-
nap már kinyilatkoztatta, hogy szólni kíván és fog, vallo-
mása minden körülményre nézve ki fog vétetni. (Scharf
Móríczhoz fordulva) Édes atyád jól bánt-e veled? Scharf
Mórícz: Nem mondom, hogy jól, de azt sem mond-
hatom, hogy nagyon rosszul bánt volna velem.
Scharf József. Engedelmet kérek, hogy néhány kér-
dést tehessék a fiamhoz, ha ugyan még ismeri az apját.
Az elnök: Feleljen a kérdésemre: Igaz-e az? Scharf
József: Ném igaz, hazudik, rátanították. Minek kérde-
nek olyát, a mire nem is lehet felelni. Az elnök:
(Scharf Józsefhez fordulva.) Én megengedem Scharf hogy
maga felindulásban van, de figyelmeztetem, hogy semmi
áron a tisztességről meg ne feledkezzék, s ne feledkezzék
meg arról, hogy ítélő bírái előtt áll, azok iránt és a tör-
vény iránt tisztelettel tartozlk. Hát mondja meg a kérdést,
melyet hozzá intézni akar, — de mondom — tisztességes
és nem sértő módon. Scharf József: Semmi sértés.
Csupán kérdezni akarom tőle (Móríczhoz.) Ismersz te en-
gem? Ki vagyok én? Scharf Mórícz: Az én apám.
Scharf József: Tegnap a nagyságos elnök ur is kér-
dezett, hogy tudod-e a tiz parancsolatot. Scharf Mór-

ricz: Tudom. Az elnök: Megengedek minden kérdést,
de azt meg nem engedem, hogy valakit ugyszólván kate-
kizáltassa, hogy mit tud s mennyire tudja. Scharf
József: Akkor inkább méltóztassék engem leköszíni.
(Mozgás a közönség közt.) Az elnök: (közbevág:) Ké-
rem velem nem lehet vitatkozni. (Scharf Móríczhoz:) Az
atyád feltette a kérdést, hogy tudod-e a tizparancsolatot?
Scharf József: (Móríczhoz fordulva.) Állj ide elém és
ne nézz reám úgy, mint ha én olyan maskara volnék, a
milyennek állítottak. Az elnök: (Scharf Móríczhoz):
**Ne hagyd magadat zavarba hozni; a mit tudsz, mondd
el, a mit nem tudsz arra ne felelj.** Scharf Mórícz:
Tudom, hogy nem bántanak. Scharf József:
Mire tanítottak? Scharf Mórícz: Most a nagyságos
elnök ur kérdez. Scharf József: Én kérdezlek. Az el-
nök: **Kérdezhet, de ne tartson soká, essünk át hamar.**
Scharf József: Az nem hamar; az két óra hosszat fog
tartani. Az elnök: Hogy ne, majd én a fiut engedem
zaklatásnak és lelki kizsátozásnak kitenni! Friedmann
Bernát védő: (Scharf Józsefhez.) De ha az úgy felel a
mint én kérdezem. Scharf Mórícz (atyjához); Hát
tessék beszélni, én nem jöhetek el egész
napra, nekem dolgom van. Én nem fogok
járni koldulni, nekem tanulni kell, a mit fel-
adtak a tanárok. Tessék megmondani, hogy
mire feleljek, s arra majd felelek. Scharf
József: Hogy mersz apádnak ilyet felelni?
Scharf Mórícz: Én tanultam a törvényt, mióta
itt vagyok a megyeházánál. Igenis. Scharf
József: Még azt sem tudad, a mikor otthon voltál, mi az
a szó »igenis«. Most már beletanultál. Beszélj el most
már nekem az egész dolgot. Scharf Mórícz: Elbeszél-
tem tegnap, százszor nem fogom elmondani. Fried-
mann Bernát védő: Nézzen a szemébe az apjának.
Scharf József: Hogy mit vallottál a vizsgálóbírónál,
azt monde el nekem. Eötvös Károly védő (az elnök-
höz): Kérem a fiut figyelmeztetni, hogy az atyja szemébe
mondja el. Az elnök: Nézz a szemébe és mondd el.
Scharf Mórícz: 1882-ben... Scharf József: Nem úgy
mondtad te azt akkor, azt kérdezem, mit feleltél a viz-
sgálóbírónak, mikor hallgatott ki? Scharf Mórícz: Azt
én már nem tudom... Akkor betanították, hogy
ne valljak semmit. Scharf József: Ki tanított be?
Scharf Mórícz: Az anyám. Eötvös Károly védő:
Mondd apádnak szemébe, hogy mi láttál. Scharf
Mórícz: 1882-ben, midőn a zsidóknak husvét előtti
szombatjuk volt... itt a tanu ismét elmondja a leczkét.
Scharf József: Ugy kell elmondanod, a hogy akkor
elmondtad: azután mikor történt ez? Az elnök: **Meg-
felelt már arra; ne faggassa ismételt kérdésekkel.**
Scharf József: Hát szabad-e szombaton metszőnek
kést venni a kezébe és vágni valamit szombaton?
Scharf Mórícz: Én azt nem tudom, mert én nem tanul-
tam azt a sok nagy bibliákat. Scharf József: Hát nem
szégyeltesd, hogy ezek a sok szegény emberek szemébe
köpnek neked mind? Scharf Mórícz: Ki fog érte kapni
az is, a ki a szemembe köpött. Scharf József: Te is ki
fogsz kapni. Scharf Mórícz: Én nem fogok kikapni, én
tudom. Scharf József: Hát száz ember csak több, mint
egy rongyos, czudar gyerek (Mozgás a közönség közt.)
Az elnök: Ne bántsa. Scharf József: Dehogy nem
bántom, az én gyermekem. Az elnök: Most a mienk,
most nem fogja bántani. Most a mi oltalmunk alatt áll,
a törvény oltalma alatt. Én semmiféle sértést nem török.
Scharf József: Alásan kérem elnök urat, hogy mert ő
engem az én ellenpártom kezébe adni? Az elnök: Ki
az ellenpárt? Scharf József: Azok, a kik megtanították,
Scharf Mórícz: Nem tanított meg engem senki, azt
mondom, a mit tudok. Scharf József: Megtanítottak, az
bizonyos. Scharf Mórícz: **Arra megesküszik Reesky
csendbiztos és Péczeli irnok ur Eötvös Károly védő:
Ki esküszik meg? Scharf Mórícz: Récsky csendbiztos
és Péczeli ur megesküszik, hogy nem tanított meg engem
egy szóval sem senki.** Scharf József: Mered mondani,
hogy nem én zártam be a templomajtót? Scharf Mór-
ricz: Én zártam be. Scharf József: Akkor hát én ha-
zudok. Scharf Mórícz: Hát hazudik, azt is megmondom,
(Nagy mozgás.) Az elnök: **Ez a következése, ha for-
szirozza és provokálja a fiut.** Scharf József: Hogy
mered azt szemembe mondani? Scharf Mórícz: Én nem
hazudok. Eötvös Károly védőüggyvéd intéz ezután ne-
hány kérdést Scharf Móríczhoz. Arra a kérdésre, hogy a

kérdésem napon nem-e mégis Bátoriné vette le az asztalról a gyertyákat. Scharf Móríc: Azt feleli, hogy biztosan tudja, hogy ezt Bátoriné nem állítja, mert Bátorinéval ma beszélt. Eötvös Károly védő: E nyilatkozatot jegyzőkönyvbe kéri vétetni. Funták Sándor védő: Ha maga a kulcslyukon benézett és látta azt a borzasztó jelenetet: nem iszonyodott meg tőle? Scharf Móríc: Nem. Funták Sándor: Más gyerek, ha ilyet lát, beszalad és az első dolga az, hogy hívja az apját, hogy ott megölnek egy leányt. Scharf Móríc: Én nem mentem be; akartam látni mi lesz ezen dologból, Funták Sándor védő: De az ilyen dolgot az apjának is szabad talán megmondani? Scharf Móríc: (Hallgat.)

A kir. ügyész és Móríc.

Szeyffert kérdezi hogy miért ment Móríc a kulcslyukhoz, a templomba nézni. Scharf Móríc: Hallottam a kiáltást. Seyffert Ede: És mikor odament a kulcslyukhoz mit látott? Scharf Móríc: Azt már elmondtam tegnapi, én nem fogom százszor megismételni. Seyffert közvádó: De én követelem, én kir. főügyész helyettes vagyok; nekem jogom van követelni magától, hogy minden kérdésre, melyet teszek, feleljen. Scharf Móríc: Majd ha a nagyságos elnök ur mondja, akkor felelek. Az elnök: Móríc, mond el a dolgot! bár megjegyzem, hogy a mit már egyszer elmondott, azt nem kellene ennyiszor ismételtetni. Seyffert közvádó: Nem fogom ismételtetni, hanem szorítkozom tisztán a tény körülményekre. (Scharf Móríc-hoz): Abban a perczen, a mikor benézett a kulcslyukon, mit látott? Móríc ismétli a leczkét. Seyffert: Mondja meg, mit érzett akkor, mikor látta ezt a szörnyű tettet; nem félt, nem irtózott attól? Látott-e már hullát? Scharf Móríc: Láttam. Nem irtózik az ember soha sem a holttesttől. Seyffert: Vannak sokan, a kik irtóznak, a kik félnek. Scharf Móríc: Én nem szoktam irtózni semmitől. Seyffert: Miután maga ott oly dolgot látott, nem nézett körül segítségért? Scharf Móríc: Nem. Seyffert: Nem látta, hova tették a tárgyokat, melyekbe a vért folytatták? Scharf Móríc: Nem tudom, hova tették. Seyffert: De maga utánuk nézett? Scharf Móríc: Azt nem láttam, mit csináltak a fazékkal és a tárgyokkal.

Szeyffert: Ki volt a pandur, ki önt először be-kisérté? Scharf Móríc: Bakó Ignác. Seyffert: Mondja meg, beszéltek ott maguk valamit? Scharf Móríc: Beszélünk. Seyffert: Miről volt szó maguk között? Scharf Móríc: Arról, hogy valljam be szépen, akkor nem lesz bajom, Seyffert további kérdésére aztán Scharf Móríc előadja, hogy a konyhába küldték, hol a csendőrök és pandurok vacsoráltak. Ott azt mondták neki, hogy gondolkozzék. Gondolkodott mintegy háromnegyed óráig, azután mikor vallomását megtette lefeküdt és aludt, a míg a vizsgálóbíró fel nem költötte, hogy újból kihallgassa.

Móríc s a vádlottak.

Buxbaum: Alásan kérem, méltóztassék nekem még egy szót engedni ezzel a fiuval. Elnök: Beszéljen. Buxbaum: (Scharf Móríc-hoz) Sage mir nur... Scharf Móríc: (élénken) Nem tudok németül. Én már egy ízben kijelentettem, hogy már egy éve, hogy nem beszélek sem zsidóul, sem németül, én csak magyarul beszélek. Buxbaum: Und was für ein Messer war das, womit man sie geschlachtet hat? Scharf Móríc: Olyan kés, amilyennel az apró marhát szokták vágni Braun Ábrahám: Tekintetes törvényszék! Egy szavam van még a fiuhoz; ő láthatta Solymosi, Esztert, hát tudna-e nekem egy jelt adni, a mit kérdezek tőle (Scharf Móríc-hoz): Ha te láttad és megnézted jól, mond, milyen szeme volt? Scharf Móríc: Majdnem olyan, mint a Zsófinak, a néjének? Scharf József: Oly rossz voltam én hozzád, hogy nem is akartál engem látni? Scharf Móríc: Mi haszna van, jobb ha nem ismerem. Scharf József: Rám szorulsz még valaha. Scharf Móríc: Nem szorulok én. Scharf József: Nem? hát mid van neked? Scharf Móríc: A mi van, az van. Scharf József: Ki adja neked? Scharf Móríc: Akárki adja, ahhoz semmi köze. Scharf József: De én akarom tudni, hogy ki adja. Scharf Móríc: Azt adja a magyar királyi belügyminiszter. Scharf József: Mi az a belügyminiszter? magyarázd meg nekem. Az elnök: Megfelelt kérdésére, ne kívánjon magyarázatot. Scharf

József: Neki le van írva, úgy nem tudná elmondani. Scharf Móríc: Jöjjön el a szobámba, nézze meg, hogy ott valami le van-e írva. (Eötvös Károly védő feláll és szólni akar.) Az elnök (Scharf József-höz): Vagy üljön le, vagy nincsen szüksége védőre. Lusztig Ábrahám: Egyszer össze voltál görnyedve. Scharf Móríc: Nem igaz, akkor hívják Recskyt. Scharf József: Recsky nem fogja mondani te számár, Scharf Móríc: Nekem szabad igazat mondani. Az elnök (Móríc-hoz): Igazad van; a mi igaz az t mond meg, ne hagyj magadat megzavarni, a mit tudsz, arra felelj lelkiismeretesen amit nem tudsz akkor hallgass.

A védőügyvédek kérdései.

Eötvös: (Móríc-hoz) ismered-e te Sós Erzsit Tisza-Eszláron? Scharf Móríc: Ismerem. Eötvös Károly: Mennyi idős lehet? Scharf Móríc: 11—12 éves lehet. Eötvös Károly: Hát az a Sós Erzsit azt mondta Eszláron, hogy apád maga hívta házába Solymosi Esztert s azután ő fogta fejét, te pedig a kezét, hogy ne rugdosson és a sakter úgy metszette meg a nyakát. Scharf Móríc: Ez nem igaz. Eötvös Károly: Sós Erzsit így mondta. Scharf Móríc: Sós Erzsit akkor hazudik, az nem igaz. Eötvös Károly: Testvéred beszélte, hogy ő is jelen volt, te is és az apád, meg a sakter is jelen volt és te fogtad a kezét. Ezt öcséd beszélte. Hát az igazat mondott-e, vagy nem? Scharf Móríc: Ez egy kis gyerek, nem tudja mit beszél. Eötvös Károly: Ezt a kis Samu gyereket, Bary vizsgáló kihallgata és öcséd elmondotta a vizsgáló bírónak is a dolgot, és pedig úgy, hogy ti is jelen voltatok. Scharf Móríc: Kérem tisztelt ügyvéd ur, nem úgy beszéltem én tudom bizonyosan... Eötvös: Most egyet kérdek tőled fiam: Midőn vége lesz ezen ügynök mert valószínű, hogy nem lesz bajod, mi akarsz lenni? Scharf Móríc: Azt az alispán ur és a méltóságos főispán ur megmondják, mit csinálnak velem. Eötvös: Hát azt honnan tudod, hogy a kir. belügyminiszter fog rólad gondoskodni? Scharf Móríc: Azért, mert ő egy rendeletet adott és azt mondta, hogy ha jól viselem magamat, el fog tartani és leszek valami itt a megyénél. Eötvös Károly: A közigazgatás nem tud veled beszélni. Ki mondta hát? Scharf Móríc: Olvastam. Eötvös Károly: Hol? Scharf Móríc: Én jártam a levéltárban, és olvastam az iratokat és megtaláltam az iratot, melyet a magyar királyi belügyminiszter küldött. Friedmann: Tudod-e, hogy szabad-e szombaton főzni? Scharf Móríc: Nem szabad? Friedmann: Szabad-e faragni? Scharf M.: Azt sem szabad. Friedmann: Nagyon jól van. Szabad-e valamely nehezebb tárgyat vinni szombat. Scharf Móríc: Nem szabad. Friedmann: Figyelmeztetek én valamire, mert itt tévedésben vagy. A vizsgálóbírónál azt mondtad, hogy ebéd után mentél ki. Scharf Móríc: Az nem igaz. Friedmann: Én kérem nagyságos elnök ur a vizsgálati jegyzőkönyvből ezt konstatálni Scharf Móríc: Ez nem igaz. Friedmann: Majd rád olvasom azt mondtad, hogy ettől, kimentél az udvarra és akkor hallottad a kiabálást. Scharf Móríc: Ettem valamit és akkor kimentem. Friedmann: Hogyan, az ebéd előtt? Scharf Móríc: Egy kis kalácsot ettem. Friedmann: Tehát a reggeli és ebéd közt történt. Friedmann: Ki tartotta a tányért? Scharf Móríc és Schwarz Salamon. Friedmann: Schwarz Salamon tartotta a tányért; ezt maga látta. Schwarz Móríc: Schwarz Salamont láttam. Friedmann: De ha ő tartotta a tányért, ki vágta meg a nyakát? Scharf Móríc: Ezt is Schwarz Salamon tette. Friedmann: De hogyan történhetett az egyszerre? Scharf Móríc: Az egyik kezében a kés, a másik kezében a tányér volt és mikor megvágta, hamar letette a kést, a fazék meg ott állott mellette... Eötvös: konstatálni kéri, hogy a fiu kihallgatása Nagy-Faluban hajnalig tartott. Ezufán Székely, Heumann és Funták intéztek kérdéseket a fiuhoz, miközben jelenti, hogy ő hallotta nagy papoktól, hogy a zsidóknak keresztényvérre szükségük van. Megkérdezte, hogy kit ért »nagy-papok« alatt, azt mondja, hogy katolikus papok kikeresték a bibliából, hogy szükségük van a zsidóknak ilyen vérre.

Ezzel a mai tárgyalás véget ért.